REVUE FRANÇAISE D'ESPERANTO

FONDITA en 1908 - TRIA SERIO

36a Jaro - Nº 252 - Apr. Majo 1968

FRANCA ESPERANTISTO

34, Rue de Chabrol. Paris X^e — Métro : Gare de l'Est ou Poissonnière — Tél. : PRO. 55-03.

POZITIVE

"Varma etoso","fruktodonaj debatoj", jen vortoj plej ofte aùditaj dum tiu memorinda 60-a kongreso, en Aix-en-Provence!

Kuraĝigaj vortoj por la organizintoj, kiuj senlace laboris por sukcesigi tiun Esperanto-feston, por la estraro de U. F. E. kaj precipe por D-ro A. ALBAULT, kiu malŝpareme dediĉis siajn fortojn al antaùenpuŝado de nia landa asocio, pioniro de la tutmonda esperanto-movado!

260 partoprenintoj atestas la viglecon de nia franca unuiĝo, kaj pretas nun pli streĉe kunlabori por plivastigi nian agadon.

Kuraĝiga estis ankaù la fakto ke kvin grupoj (Aix, Lyon, Nice, Paris, Toulouse) partoprenis en la verietea vespero, kies sukceso bone aùgurigas por la estonteco.

POZITIVA komenco devas nepre konduki al POZITIVA daùrigo.

Dume, ĝis revido en MADRIDO, kaj ankaù venontjare, en STRASBOURG.

André BOURDEAUX

===============

FRANCA ESPERANTISTO
REVUE FRANÇAISE D'ESPERANTO

SECRETARIAT : Mlle Y. PAULIER - Le secrétariat est ouvert tous les jours de 14 h à 18 h.(sauf dimanches et mardis). Pour toute réponse, joindre un timbre ou une enveloppe timbrée à votre adresse. Pour tout envoi d'argent précisez soigneusement la destination des sommes envoyées sur le talon du mandat.

REDACTION : M. André RIBOT, 11, rue Paul Vergne - (47) MARMANDE - Tél. : 730

Tous les articles et communiqués ne peuvent être insérés qu'aux conditions suivantes : **être toujours dactylographiés** sur un seul côté de la feuille, avec une marge pour faciliter la lecture et la correction (double interligne). **Tous les articles ne se conformant pas à ces conditions seront refusés par la rédaction.**

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

OFICIALAJ KOMUNIKOJ DE U.F.E.

Ĉiuj tekstoj aperigotaj en la venonta numero devas atingi la redakcion, 11 rue Vergne (47) MARMANDE - antaŭ la 25-a de majo 1968.

Por la post - venonta numero, la limdato estos la 20.8.I968

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

JARLIBRO DE U.F.E.I968-I969

La première partie de l' annuaire de UFE I968-1969 devant paraître en septembre prochain, nous prions instamment les Fédérations, les associations spécialisées adhérentes et non adhérentes à U.F.E. de bien vouloir nous communiquer dès que possible (au Secrétariat, 34 rue de Chabrol à Paris IO) pour la date limite du 30 JUIN I968, les changements intervenus au sein de leurs organisations (composition des bureaux , changements d'adresses, etc...)

oooooooooooooooooooooooooooooooooo

JAM DE NUN, notu tiujn datojn:

24/25/26 MAJO I969: Unua franca-germana kongreso en STRASBOURG.

SOMMAIRE.......................ENHAVO

Pozitive (A.Bourdeaux)............33
Oficialaj komunikoj 34
Karavano al Madrido 35
Fonduso-Domo kaj donacoj 35
3-a kongreso de STELO 36
E.L.F.-rubriko (J.Rousseau) 36
Kvakera Esperantisto 36
Faktoj pri Nederlando 36
J.E.F.O. 37
Intergrupa Konkurso 37
Ricevitaj eldonaĵoj 37
Union Européenne des Travailleurs Aveugles 37
U.E.A. 60-jara 38
60a kongreso en Aix 38
GRAZ (Renkontiĝo en)............38
Internacia Jaro de la Homaj Rajtoj 38
6-a folklora festo en Domfront .. 38
Esperanto-actualité n°6 39
Internacia festivalo de la Pupteatroj 43
Recenzo 43
Esperanto kaj la Blinduloj (R.Gonin) 44
Vivo de la Grupoj 45
Subtena kampanjo 45
Kroniko: La Haroj (3) (fino) 46
Libro-servo 48

KARAVANO al MADRIDO - 53-a U.K.
-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Ni proponas al la partoprenontoj de la 53-a U.K. peraùtoĉaran vojaĝon laù la jena programo:

30-7 Frumatena foriro el PARIZO al BRIVE (aù Périgueux)
31-7 BRIVE (aù Périgueux) - Hendaye-Irun - VITORIA
1-8 VITORIA - Burgos - VALLADOLID -
2-8 VALLADOLID - Segovia - MADRIDO-

De la 3/8 ĝis la 10/8:restado en Madrido por la kongreso

11-8 Foriro el MADRIDO al ZARAGOZA -
12/8 ZARAGOZA - Lerida - BARCELONO -
13 kaj 14-8 - Dutaga restado en Barcelono
15-8 BARCELONO - Figueras - Perpignan - BEZIERS
16-8 BEZIERS - Mende - CLERMONT-Fd.
17-8 CLERMONT-Fd - Nevers - PARIS (fino de la vojaĝo)

La tuta prezo por tiu vojaĝo estas .. .. .F I.I97
kaj inkluzivas:
a) la vojaĝkoston,
b) la ĉiu-tagan restadkoston s u r-voje,
c) la duontagan restadkoston en Madrido kaj Barcelono(t.e. kun nur UNU manĝo (tag- aù vesper-manĝo)

Tuja aliĝo per antaùpago de 500 F antaù la 31-a de Majo 1968.
La saldo (697 F) estas pagota antaù la 10-a de Julio 1968.
La membroj, kiuj estus jam mendintaj sian loĝadon en Madrido pere de UEA povos tamen partopreni en nia karavano, pagante nur.......F. I040 kondiĉe ke ili tag- aù vesper-manĝu en nia hotelo en Madrido.
Aliokaze, petu informojn kaj klarigojn ĉe U.F.E.
Ni atendas vin!

U. F. E.

FONDUSO ESPERANTO - DOMO (8-a Listo)

F-no MARGARET	96
S-ro GUILLAUME	IO
S-ro ERNULT	IO
S-ro THEVENET	10
S-ro DALET	10
F-no HORNE	10
S-ro GUILLAUME	10
F-to MARMOU	20
S-ro GERARD R.	10
S-ro EPSTEIN	10
Anonimulino (JV)	100
F-no BOITON	100
Anonimulino (B.)	20
S-ro JAEGY	10
Sumo de la 8-a Listo	426
Sumo de la antaùaj listoj .. .	6320
Nova Sumo .. ..F.	6746

D O N A C O J

S-roj SERRE	4,00
DARTOIS	5,00
MOUTONNET	5,00
HENAUX	5,00
BAZIRE	3,00
PHILIPPE	2,00
XALSH	1,30
Anonimulo	5,00
Sumo	30,30

MEMBROJ "DONACANTOJ"

F-ino M. LECLERC, S-inoj PINGRIS kaj ROREL, S-roj COURTOIS, P.MARLY, MONTOUNNET, PLOUSSU, HEYNAUX, GAUME.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

La Esperanto-rondo de la Uzina Klubo ROH-SKODA en PLZEN,Kopeckeho Sady 13 (Ceĥoslovakujo), invitas vin partopreni la Unuan Semajnon de Internacia Amikeco (16-23 VI 1968)

3-a KONGRESO DE S.T.E.L.O.
AIX-en-PROVENCE -13-20.VIII.1968

Krom la kutimaj programeroj, menciindaj estas:

- ĝenerala kunsido pri"STELO-10jara"
- raporto kaj diskuto pri enketo : "Studentoj tutmonde"
- forumo kun loka studentaro,
- raporto kaj diskuto pri "studentaj rajtoj" en la kadro de la "Jaro de Homaj Rajtoj",
- fakaj kunsidoj kaj vizitoj, laù la studobjektoj de la partoprenontoj. (Pri temoj traktotaj, bonvolu jam nun skribi tion, kio vin plej interesus en via fako),
- temo diskutota aparte en ĉiu fako: "Strukturoj kaj metodoj de instruado de la koncerna fako",
- krome, temo speciala por ĉiu fako ekz.por filologio, oni proponis la studon de "Eseo pri deveno de la lingvoj" de Rousseau; por arkeologio kaj historio "Aix en la romia periodo"; por filozofio "aktualeco de Filozofio";por psikosociologio: -"Psikosociologio de la Esperanto-movado" kun kunlaboro de fakuloj.
- vizito de la novaj fakultatoj - de la malnova urbo, de vilaĝo,ekskurso al Kamargo kaj la marbordo...

Ĝis la 1/7 ĉio ĉi kostas nur I50F por membroj de STELO (160 F. por nemembroj). La prezo inkluzivas manĝadojn, loĝadon, kongresajn programerojn kaj ekskursojn.

Pluaj informoj estas haveblaj de:
STUDENTA ESPERANTISTA RONDO
rue Portalis, 28
I3.AIX.EN.PROVENCE
FRANCUJO

-o-o-o-o-

E.L.F....E.L.F....E.L.F....E.L.F....
====================================

AIX-en-PROVENCE: Okaze de la 60-a N.K. de U.F.E. la loka poŝtoficejo uzis ilustritan varbstampon kun franca teksto: AIX-en-PROVENCE/60è Congrès National d'ESPERANTO/PAQUES 1968. La ilustraĵo montras parton de la famkonata fontanego, staranta ĉe la fino de la "Cours Mirabeau".

SUNDSVALL (Svedujo): Okaze de la sveda esperanto kongreso (1-3/6/68), la L.K.K. aranĝos specialan poŝtoficejon. Vi povas jam mendi koverto(j)n kun la speciala poŝtstampo kaj dek glumarkoj sendante 2 F. po koverto al la poŝtĉeka konto 25.22.11. je la nomo de "ESPERANTOKONGRESSEN 1968, SUNDSVALL.

PARIS - Dum la ekspozicioj okazintaj por la TAGO DE LA POŜTMARKO, kaj la eldono de la p.m.EUROPA estis prezentitaj "La francajn poŝtstampojn esperantistajn" kaj "La poŝtmarkojn rilatantaj al Esperanto". Vizitante la duan ekspozicion, la Ministro pri Poŝtoj konsentis ke "esperanto estas vivanta afero".

LA VERDA LUPEO estas nun pretigata - la membroj de E.L.F. ricevos ĝin baldaù.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

KVAKERA ESPERANTISTO - n° 55 Vintro 1967-68,eldonita de la Kvakera Esperantista Societo (jarabono 7 F.)

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

FAKTOJ PRI NEDERLANDO - En kunlaboro kun L.E.E.N.la Nederlanda ministerio por Eksterlandaj aferoj ĵus eldonis belan fotolibron pri Nederlando, kun klariga teksto kaj multaj aktualaj informoj en esperanto (15 x 22 cm - 65 p.) Mendu ĝin ĉe UFE: 5,50 F. afrankite.

J. E. F. O. partoprenis la 60-an Kongreson de UFE en Aix-en-Provence

Post la frukto-plena unusemajna kongreso, kiun ili organizis en Marseille, kelkaj membroj de JEFO partoprenis la nacian kongreson de UFE kiu okazis tiun ĉi jaron en Aix-en-Provence.

Ili ĉeestis la oficialajn akceptojn, kaj partoprenis la ĝeneralajn kunsidojn kaj en la diversaj komisionoj. Multfoje ili intervenis taŭge kaj aktive dum la debatoj.

Lunde, la JEFO - delegacio proponis al la kongresanoj, pere de U.F.E -estraro diversajn rezoluciojn.

Krome ili kunvenis dum la manĝoj, babilante kaj kantante malgraŭ la pluvo, ĉar por eksterordinara evento eĉ la vetero fariĝis eksterordinara!

Oni anoncis ankaŭ la venontan internacian kongreson de ŜTELO, k i u okazos en Aix de la 13-a ĝis la 20-a de aŭgusto 1968.

Post tiuj amikaj kontaktoj kaj seriozaj interbabiladoj, oni povas diri, ke la JEFO-agado pligrandiĝas.

Oni nur atendas nun la aliĝon de la tutaj junuloj, por efektivigi la nacian unuiĝon.

Claude BERTHAUD

----

oooooooooooooooooooooooooooooooooo

INTERGRUPA KONKURSO 1967

1a Romans	460	poentoj
2) Les Andelys	420	"
3) Angers	380	"
4) Calais	144	"
5) Buhl	133	"
6) Montpellier	116	"
7) Avignon	78	"
8) Aix-en-Provence	75	"

Tiu konkurso rekompensas la grupojn por ilia propagando, la amplekso de la kursoj kaj ekzamenoj, l a nombro de membroj kaj aĉetoj de libroj ĉe U.F.E.

-o-o-o-o-o-

RICEVITAJ ELDONAĴOJ

<u>Technisches Wörterbuch</u>, de Dipl.Inĝ. Rudolf Haferkorn. Eldono: Esperanto-Press, Cardiff, Ontario (Kanada)1967 84 p. 11,5 x 16 cm (Teknika Vortaro, germana-esperanta).

<u>ĈU VI SCIAS? DUDEK BAZAJ FAKTOJ PRI</u> la Palestina problemo, de Dro Fayez A. Sayegh. Trad.Husen Al-Amily. Eld? Research Center - Palestine Liberation Organization, Beirut (Libano) - 1967 - 8 p. - 12 x 17 cm.

<u>MEMKRITIKO</u> - Poemaro de V. SADLER - Eldonis KOKO-1967 - 60 p. formato de 13 x 18 cm - Bindita.

<u>LA TELEPATIO kaj ĝia SOCIA SIGNIFO</u> - de Sokratis Sakellaropoulos. Eldonis en Ateno (Grekujo) 1968 - 94 paĝoj - 17 x 23,5 cm - Roneotipita.

nnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnn

UNION EUROPEENNE DES TRAVAILLEURS AVEUGLES

<u>Première résolution:</u>

Unité européenne des Travailleurs aveugles:

L'Assemblée générale de U. E.T.A. réunie à Lille le 10 sept. 1967,

considérant qu' en tous pays les mêmes problèmes se posent pour les travailleurs aveugles,

lance un appel à l' unité européenne des Travailleurs frappés de cécité;

L'A.G. de l'U.E.T.A. recommande - dans ce but-l'ETUDE et l'UTILISATION de l' ESPERANTO, à côté des langues nationales pour une parfaite intercompréhension, prélude à une action féconde.

-o-o-o-

<u>Article 10 des statuts de U.E.T.A.:</u>

"Les langues officielles de U.E.T.A. sont le français <u>et l'espéranto</u>; les langues secondaires sont l'allemand, l'anglais et le russe.

1908 - U.E.A. 60-Jara - 1968

En tiu ĉi jaro - paralele kun la normalaj agadoj de la Asocio- realiĝas du grandaj kampanjoj. La unua rilatas al la ampleksa programo okaze de la Jaro de la Homaj Rajtoj; la dua koncernas la internacian fortikigon de la Asocio per konsiderinda kreskigo de la nombro de individuaj membroj. Ambaŭ kampanjoj estas kunligitaj, sed precipe grava estas la kreskigo de la nombro de individuaj membroj. UEA fidas,ke ĝi povos atingi 10.000 en la jaro 1968, se ni ĉiuj streĉas niajn fortojn por atingi tiun celon.

xoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxo

60-a KONGRESO EN AIX-en-PROVENCE

En la venonta numero de la revuo, vi povos legi la kompletan raporton, kaj ankaŭ la gazetaran revuon pri la 60-a kongreso de nia asocio.

Jam nun, tamen, ni volas danki je la nomo de ĉiuj partoprenintoj de tiu bone organizita kongreso, tiujn, kiuj zorgis pri ĝi:

Ges-roj JULLIEN, GARRIGUE, DANEEL kaj S-roj TRUMP kaj RIEU.

Ni estu aparte dankemaj al nia amiko GARRIGUE, kiu ĝuigis nin per tre belaj kaj tre interesaj ekskursoj tra Provenco, de la montaro de Luberon ĝis la maro en Stes-Maries - de-la-Mer.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

GRAZ - En tiu stiria urbo okazos de
==== la 1-a ĝis la 3-a de Junio 1968 Kvarlanda Renkonto organizota de la aŭstra, hungara, itala kaj jugoslava esperanto-asocioj. Informoj ĉe AUSTRIA ESPERANTO MOVADO-Hofburg-VIENO.

INTERNACIA JARO DE HOMAJ RAJTOJ

Ni opinias, ke estas bona ideo okazigi kunvenojn por diskuti tiun demandon tum la tuta 1968, dediĉita al tiu temo.

La grupoj povas mendi ekzemplerojn de la esperanta teksto de la Universala Deklaracio de Homaj Rajtoj (eldonis U.E.A.); ili sendu al nia sekretariato raporton pri l;a kunvenoj dum kiuj, oni estos diskutinta tiun temon.

Dum la 53a U. K. en Madrid estos speciala sekcio pri la Homaj Rajtoj; kaj okazos prelegoj kaj diskutoj pri la H.R. dum la 21a Sesio de la Internacia Somera Universitato, ankaŭ en Madrid.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

SESA INTERNACIA FOLKLORÁ FESTO

kun partopreno de grupoj el Germanujo, Belgujo, Hispanujo kaj Francujo,

dum venontaj Pentekostaj Tagoj
(1-2-3 Junio 1968)

en DOMFRONT (61-Orne)

GRAVE! Por la unua fojo venos eksterlandaj geesperantistoj!

GRAVEGE! Planita regula partopreno de esperantistoj!

Eĉ se nur por ĝui la spektaklon,
V E N U !

Informoj ĉe: ESSI - 61-DOMFRONT

aŭ: GROUPE FOLKLORIQUE

aŭ: S-ro VERON, Esperanto

-o-o-o-o-

Espéranto Actualités

Trimestriel - N° 6
AVRIL 1968

SUPPLEMENT A « FRANCA ESPERANTISTO », n° 252 d'AVRIL 1968

« La communication des peuples est si grande, qu'ils ont absolument besoin d'une langue commune ».
MONTESQUIEU (1728)

60e Congrès National d'Espéranto

à Aix-en-Provence (13 - 16 Avril 1968)

Placé sous le haut patronage de M. Alain Peyrefitte, ministre de l'Education nationale, le 60e Congrès National d'Espéranto a tenu ses assises à Aix-en-Provence, en présence des 260 délégués des fédérations et centres culturels de l'Union Française pour l'Espéranto. M. De Zélicourt, sous-préfet d'Aix, avait tenu, dans son allocution de bienvenue à souligner l'importance du rôle dévolu à l'Espéranto, langue neutre, dans les relations entre les peuples et affirmé qu'aucune langue au monde n'atteignait son universalité. Le Dr Albault, de Toulouse, président national, retraçait brièvement l'histoire de l'Union Française pour l'Espéranto, première association nationale de propagation, fondée en janvier 1898 par Louis de Beaufront, onze ans après la parution à Varsovie du premier livre d'étude. Il rendit un vibrant hommage aux pionniers : Ernest Archdeacon, Carlo Bourlet, le général Sébert, l'avocat Michaux, l'ophtamologiste Javal, Gaston Moch, le linguiste Cart, etc...

Après deux guerres qui firent des ravages parmi l'élite des espérantophones et ceux, nombreux, qui, parmi les intellectuels, universitaires et hommes politiques, soutinrent notre action, l'U.F.E., héritière d'un passé riche en réalisations, regarde avec confiance vers l'avenir. Les délégués présents ont adopté, à l'unanimité, le programme de travail, programme qui se résume en trois points :

— sensibilisation de l'opinion publique sur le problème de l'adoption d'une langue internationale neutre dans les relations entre les peuples ;

— généralisation de l'enseignement de l'espéranto à l'école primaire, comme matière à option au baccalauréat et dans l'enseignement supérieur ;

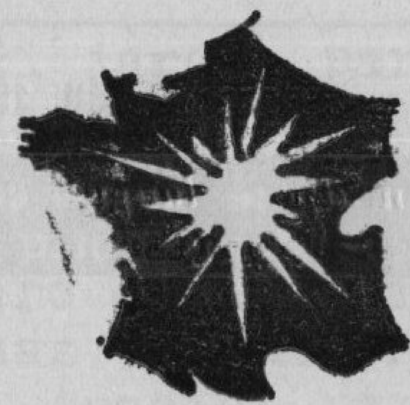
— lutte contre la discrimination linguistique sous toutes ses formes sur le plan international, dans le cadre de l' « année des droits de l'homme » (affirmation de la supériorité d'une langue sur toutes les autres, persécution contre les minorités linguistiques, impérialisme linguistique, etc.).

A l'heure où la « planétarisation » du monde devient une réalité quotidienne, où les échanges internationaux ne sont plus le fait d'une élite ou de quelques spécialistes mais celui des masses, à l'heure où, paradoxalement, la confusion des langues n'a jamais été aussi grande malgré les solutions envisagées pour l'atténuer ou la faire disparaître (bilinguisme franco-anglais, allemand, italien, etc..., apprentissage des langues à... l'école maternelle, méthodes audio-visuelles), l'espéranto, langue vivante, est là, à la disposition de ceux qui ne se laissent pas aveugler par les préjugés, par le chauvinisme ou par des arrière-pensées politiques.

EN BREF...

DE FRANCE

● **Le professeur Kastler,** prix Nobel, président d'honneur du centre culturel espéranto de Buhl-Guebwiller.

● **Offices religieux** catholique et protestant en espéranto au Congrès National qui vient de se tenir à Aix-en-Provence.

● **60 participants** à la 7e semaine culturelle organisée à Pâques au Château de Grésillon par l'U.F.E. à l'intention des élèves d'écoles normales.

● **Séminaire international de l'Association Universelle d'Espéranto** dans ce même château du 22 au 27 juillet 1968. Thème : « Formes modernes de travail dans la communauté espérantophone contemporaine » — Directeur du séminaire : Prof. Dr Ivo Lapenna de London School of economics and political Science

● **Congrès de l'Association mondiale des étudiants espérantophones** à Aix-en-Provence du 13 au 20 août prochain.

● **Tristan Bernard et l'espéranto :** « Ma conversion s'est opérée grâce au plus admirable apôtre des temps modernes, Ernest Archdeacon... En revenant de vacances, j'avais trouvé sa brochure dans un tas d'imprimés.. J'ai ouvert, coupé puis lu d'un trait son petit livre. Voilà comment j'ai commencé à apprendre l'espéranto. Quand je pense qu'à dix reprises je me suis mis à apprendre l'anglais et que je n'ai jamais pu y parvenir ! »

(Extrait d' « Excelsior », 1912).

L'Espéranto et la Philatélie

par Jack A. ROUSSEAU
du « Monde des Philatélistes »

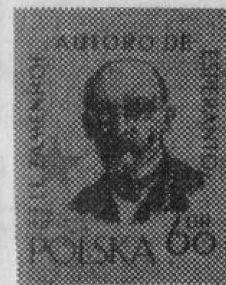

La langue internationale ESPERANTO est utilisée depuis près de soixante ans en philatélie :

a) pour des oblitérations spéciales,
b) sur des timbres-poste,
c) sur des entiers-postaux.

Tout a commencé en 1912, à l'occasion du congrès International d'espéranto qui eut lieu cette année-là à Cracovie (alors dépendante de l'empire austro-hongrois), on utilisa une oblitération spéciale dont le texte est le suivant : *« 8-a Universala Kongreso - Krakow - 11.8.1912 ».*

En 1914, à Paris, il avait été prévu aussi un bureau temporaire avec une oblitération spéciale. A cause de la déclaration de guerre, ce bureau ne fonctionna que deux heures : c'est pourquoi cette oblitération est la plus recherchée, mais aussi la plus rare...

Pendant la guerre même, et puis après, de nombreuses manifestations espérantistes utilisèrent des oblitérations spéciales (congrès régionaux, nationaux, internationaux, expositions, rencontres nationales ou internationales, etc...). Le catalogue spécialisé le plus récent en mentionne près de 400 !

Mais c'est en 1926 que, pour la première fois, l'espéranto fut utilisé sur un timbre-poste, celui émis par l'Union soviétique en l'honneur de Popov, considéré dans ce pays comme « Inventisto de Radio » (inventeur de la radio). Il est bon de noter que cette première utilisation correspondait au but toujours recherché par l'Espéranto : faire connaître, facilement et directement au monde entier, un fait ou un événement.

Dans les années qui suivirent, l'Union soviétique émit encore

quelques timbres-poste avec texte en espéranto et célébra également le Docteur Zamenhof, initiateur de la langue.

L'exemple donné fut repris par d'autres pays : le Brésil, l'Autriche, la Bulgarie, la Hongrie, la Yougoslavie, la Pologne ont, eux aussi, émis des timbres se rapportant au thème espéranto. Le collectionneur, surtout s'il connaît la Langue internationale, y ajoutera un certain nombre d'autres timbres qui honorent des espérantistes (Haman Kato, Archdeacon, Clara Burton, etc...).

L'espéranto a aussi sa place dans la collection des « entiers postaux ». En effet, après l'Union Soviétique qui fut la première à utiliser la langue internationale dans les textes figurant sur ses entiers-postaux (cartes-postales, cartes réponse-payée, enveloppes, etc...), plusieurs pays ont émis des cartes postales avec timbre imprimé, sur lesquelles les indications soit postales, soit touristiques, sont en espéranto : Pays-Bas, Hongrie, Brésil, Pologne, Autriche.

Ajoutons pour terminer, que « Télé-Philatélie », l'excellente émission télévisée, animée par Jacqueline Caurat a consacré une séquence à ce thème en février 1966, et qu'à la récente exposition philatélique du timbre « Europa » (Hôtel Continental à Paris), une collection complète des timbres se rapportant au même thème a été présentée au public.

Une association internationale groupe tous les collectionneurs qui s'intéressent à cette « thématique » : ESPERANTISTA LIGO FILATELISTA, dont le siège est à Oberkirch (Bade) ; le signataire de ces lignes en est un des vice-présidents et le représentant pour la France.

Le coût du multilinguisme

En mai 1967 l'assemblée générale de l'Organisation Mondiale de la Santé (WHO/OMS) décidait d'adopter comme langues de travail de l'assemblée et du Comité plénier, l'espagnol et le russe (résolution WHA 20.21). Jusqu'à cette date les seules langues de travail étaient l'anglais et le français, les langues officielles étant au nombre de 5 : le chinois, l'anglais, le français, le russe et l'espagnol. Selon le document A 20/AFL/SR/4 ces deux nouvelles langues de travail ne seront utilisées que partiellement pendant les 3 premières années, et totalement la 4e année à égalité avec l'anglais et le français. Les dépenses envisagées à cet effet se monteront globalement à... 604.700 dollars. Précisons que cette somme colossale dépasse de très loin la contribution financière apportée par les pays ci-après au fonctionnement de cette organisation internationale : Afghanistan, Haute-Volta, Birmanie, Ceylan, Ethiopie, Gabon, Guinée, Haïti, Jordanie, Kénya, Liban, Maroc, Népal, Nigéria, Ruanda, Sénégal, Singapour, Rhodésie du Sud (598.210 dollars). L'utilisation de l'espagnol et du russe engloutira la totalité des cotisations payées par les Pays-Bas (573.560 dollars) et par l'Islande (23.170 dollars)... sans aucun profit pour les pays intéressés...

ET DU MONDE

● **Projet de loi sur l'enseignement de l'espéranto** approuvé par le Parlement italien annonce le journal « Heroldo de Esperanto ». Il reste encore au Sénat à se prononcer sur ce projet de Loi.

● **Radio Manille émet en esperanto** à destination du Japon, de la Corée du Sud et de la Sibérie Orientale (jeudi, dimanche, 25,17 m.)

● **Radio Stoke-on-Trent (G.-B.)** diffuse des cours d'espéranto une fois par semaine.

● **2.014 émissions,** soit 715 heures au total ont été diffusées en 1967 par 20 stations de radio (Londres, Sofia, Prague, Pékin, Bilbao, Valence, Budapest, Rome, Belgrade, Zagreb (Yougoslavie), Varsovie et Gandsk (Pologne), Berne, Rosario, Vienne, Muritiba, Resende, Sorocaba, Teresina, Uberlandia (Brésil).

● **« Le spleen de Paris » de Baudelaire traduit en espéranto** (Editions KOKO, Copenhague). Rappelons que les « Fleurs du Mal » ont paru en 1957 aux éditions STAFETO (La Laguna, Espagne). Cet ouvrage figure dans la série « Orient-Occident » éditée sous les auspices de l'U.E.A., Rotterdam, dans le cadre de la campagne UNESCO pour l'appréciation réciproque des cultures de l'Orient et de l'Occident Citons parmi les œuvres de cette collection déjà traduites : « La Pierre Affamée » de Tagore, « Les Contes » d'Oogaj, « La Nausée » de Sartre, « Kalevala » la fameuse épopée finlandaise, « Martin Fierro » de l'écrivain argentin José Hernandez, « Le Roi Lear » de Shakespeare, « Cinq Femmes d'Amour » d'Ihara Saikaku, et « la Divine Comédie » de Dante en version bilingue intégrale illustrée de 96 dessins originaux de Boticelli.

● **Renaissance de l'espéranto en République Démocratique Allemande.** Les Editions d'Etat « Enzyklopadie » de Leipzig viennent de publier un livre d'étude et un dictionnaire d'espéranto. Après les persécutions dont furent l'objet les espérantistes allemands sous Hitler et Staline, la renaissance en 1965 de l'Association de la R.D.A. pour l'espéranto a facilité l'organisation de très nombreux cours grâce aux stocks de livres et brochures diverses qui furent cachés pendant cette période sombre.

● **Fondation envisagée en Afrique d'une clinique** « Dr L.L. Zamenhof » pour sauver les indigènes de la cécité. Les fonds doivent parvenir au C.C.P. 10 20 100 de M. J.A. Tuinder, Ter Apel, Pays-Bas.

ET DU MONDE (suite)

● **60 rencontres et congrès internationaux prévus dans le monde, d'avril à août 1968** : Dunaujvaros (Hongrie), Torun (Pologne), Helsingör (Danemark), Munich (R.F.A.), Grésilllon près Baugé (France), Primosten et Dubrovnik (Yougoslavie), Varna (Bulgarie), Toronto (Canada), Pilsen (Tchécoslovaquie), Salzbourg (Autriche), etc... Le 53e Congrès Universel d'Espéranto aura lieu du 3 au 10 août 1968 à Madrid (Espagne) sous le haut patronage du Général Franco.

● **Parution à Lisbonne (Portugal) d'un livre d'information sur l'espéranto,** le premier semble-t-il, édité dans ce pays depuis 1959. Ajoutons cependant que son auteur se cache prudemment sous un pseudonyme...

● **Nouveaux prospectus touristiques en espéranto** sur Salzbourg (Autriche), Kromeriz, Krupka et Podebrady (Tchécoslovaquie, Tokajhegyalja, Balaton (Hongrie), Amstelveen (Pays-Bas), Calais, Nîmes, Avignon.

Le Rotary Club de Grande-Bretagne vient d'éditer un vademecum pour voyageurs, en 5 langues, dont l'espéranto.

● **Inauguration à Budapest d'un « restaurant espéranto ».**

Les Européens seront-ils polyglottes ?

Quarante experts gouvernementaux de 20 pays réunis au Conseil de l'Europe à Strasbourg en octobre dernier ont approuvé un plan à long terme selon lequel chaque européen devra connaître au moins une langue étrangère... avant 1988 !

Ce plan prévoit :

— l'enseignement d'une langue étrangère à tous les élèves européens ;

— l'introduction d'une langue étrangère obligatoire dans la formation des futurs enseignants ;

— la mise en place d'un système intensif de perfectionnement de langues vivantes (stages, voyages d'études, etc.) ;

— l'octroi d'une assistance technique aux pays désireux de développer cet enseignement.

Cette décision reconnaît par là même implicitement qu'il est impossible d'imposer une langue nationale comme langue obligatoire de l'Europe. (En 1953, deux députés français avaient proposé le bilinguisme français-anglais : ils durent retirer leur projet devant les protestations des délégués allemands, italiens et néerlandais). On voit mal par ailleurs comment s'opérera le choix de la langue étrangère dans chaque pays ? Imaginons un Français parlant allemand avec un Danois ayant choisi l'anglais, un Espagnol parlant français avec un Hollandais ayant choisi l'anglais ? Cette résolution, au cas où elle serait appliquée, maintiendrait en fait la multiplicité des langues et n'apporterait aucune solution à l'adoption d'une langue étrangère.

Mais alors, et l'espéranto ? Il ne semble pas qu'il en ait été question lors des travaux des éminents experts européens... (1)

Les récents congrès universels de Rotterdam, Budapest, Sofia, La Haye, Tokyo, dont la presse française et étrangère s'est largement fait l'écho, n'auraient-ils donc pas attiré l'attention de ces spécialistes ou bien... la politique aidant, devenait-il délicat d'en parler ? L'espéranto, sujet tabou en 1968 ?

---

(1) *N.D.L.R. : Un article paru dans un hebdomadaire régional sous la signature de M. Paul M. G. Lévy (ancien directeur du département de l'information au Conseil de l'Europe) et qui traitait de ce problème, affirmait, sans rire : « pas d'espoir dans l'espéranto... Alors que la langue est un être vivant intimement mêlé à toute notre vie, une langue artificielle en effet apparaît non seulement voué à la stérilité, mais condamnée à se diversifier rapidement... La traduction en langue internationale des grands chefs-d'œuvre littéraires serait de surcroît une hérésie, un véritable péché contre l'esprit » etc. Prise de position... étonnante de la part d'un homme qui, ès qualité, avait à maintes reprises affirmé sa sympathie et son intérêt pour l'espéranto, notamment le 7 juin 1954, lors du Congrès National d'Espéranto à Strasbourg...*

PLUSIEURS ETATS ENCORE OPPOSES A L'ESPERANTO

Plusieurs états d'Europe, d'Asie et d'Afrique s'opposent encore au libre usage de l'espéranto qu'ils considèrent comme nuisible à leurs intérêts, soit que certains pratiquent un impérialisme linguistique ou que d'autres redoutent un échange libre d'idées ou d'informations sur le plan international.

Dans une étude publiée par « esperanto », revue officielle de l'Association Universelle d'esperanto, Rotterdam (association internationale bénéficiant depuis 1954 des arrangements consultatifs avec l'UNESCO, cat. B) à l'occasion de l'Année des Droits de l'Homme, on apprend ainsi que parmi les persécutions les plus marquantes dont fut victime la Langue Internationale au cours de ses 80 ans d'existence figurent celles qui eurent lieu sous le régime hitlérien (1936-1945) et en Union Soviétique ainsi que dans certains pays d'Europe Orientale sous Staline (1937-1956). L'espéranto est toujours interdit au Portugal, au Mozambique et en Angola depuis 1948, son libre usage limité en Albanie, en Roumanie et en Union Soviétique. Notons enfin que le gouvernement de Pékin l'utilise largement à des fins politiques (radio, journaux et revues, brochures, etc...) destinées à l'étranger mais n'encourage pas son usage par les grandes masses populaires.

La Maison de l'Europe

« ESPÉRANTO-ACTUALITÉS », bulletin d'information, publié par l'Union Française pour l'Espéranto, 34, rue de Chabrol, Paris-10. PRO. 55-03

Rédaction : André BOURDEAUX membre de l'U.N.A.P.

Imprimerie COCONNIER
2, rue Carnot, 72 - Sablé

INTERNACIA FESTIVALO DE PUPTEATRO EN BLED(Jugoslavio) 1 - 15 Junio 1968

La oficiala fak-organizaĵo UNIMA, patronos la UNUAN INTERNACIAN FESTIVALON DE PUPTEATRO, en BLED.

En la kadro de la Internaciaj Kulturaj Ferioj okazontaj ĉe la Lago de Bled, la gastoj povos aplaŭdi la profesiajn pupteatrojn el Budapest, Cluj, Nitra, Sarajevo kaj Sofia.

La supra foto montras scenon el "Felikso ĉe la Insektoj", kiun la Pupoteatro el Sarajevo prezentos en Bled

En la pup-teatro de Budapest jam ekzistas esperanta-tradicio, ĉar ĝi prezentis sin al la publiko de la U. K. en 1966. Por la aliaj pupoteatroj estis okazo malfermi kursojn pri la Internacia Lingvo kaj la profesiaj pupteatroj kiuj renkontiĝos en Bled ĝuos la avantaĝojn de esperanto ankaŭ por fakaj interŝanĝoj.

xoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxox

FAJRO SUR MIA LANGO de Edwin de KOCK

Poemaro - Prologo de Baldur RAGNARSSON. STAFETO-Beletraj Kajeroj. Eld.: J. REGULO, La Laguna, Kanariaj Insuloj-1967 - 12 x 18,5 cm - 120 paĝoj- Prezo: 7,50 F. plus sendkostoj.

EDWIN DE KOCK vivas en Transvaal, Sud-afriko, kie li instruas nun precipe la anglan lingvon, kaj la afrikansan. Liaj poemoj temas ne nur pri aspektoj de lia patrolando, sed ankaŭ pri la konfliktoj de la epokoj Adolf Hitler, la antikvaj romianoj, pecoj filozofiaj,personaj kaj sinekzamenaj. Aparte troviĝas poemetoj verkitaj laŭ la reguloj de la famkonataj japanaj "hajkoj" kaj "Utaoj". Vi, karaj gelegantoj, de longe scias -ĉar vi legis la bonegan "Enciklopedieton Japanan" - ke "hajko" estas fiksforma poemeto, konsistanta el 17 silaboj (5-7-5), versata per uzo de iu el la "sezonaj vortoj", kiuj indikas apartan objekton aŭ senton de la sezonoj. Kaj vi certe ja legis - ĝuis klasikajn hajkojn tradukitajn de K.Kalocsay kaj N.Mijamoto.

Jen originale verkita en esperanto hajko de E. de Kock:

Falanta plumo
fine tuŝas la grundon
kaj ne moviĝas.

La poemo "Sud-afriko" belege kaj taŭge komenciĝas:

Tage nubskrapaĵoj, kiel fungoj
de l'epoko, reklamas siluete
sian okcidentecon, dum la ungoj
de la nokto restas inge, prete.

Kun "Renkonto", ni vidas du patrinojn, kiuj babiladis "dum ludis, lange, mallerte, kun beba bruo," du knaboj kune ridetantaj... " la etaj Judaso kaj Jesuo". Nenio pli estas dirita, sed la poemo plilarĝiĝas kaj tuj atingas metafizikajn altaĵojn.

Por ordinaraj homoj, tempo simple forflugas, por de KOCK:

"La tago mole ĉirkaŭ mi okazas,
"dum mi oldiĝas kvazaŭ ringa ligno

Mi nur povas konklude esperi, ke de KOCK daŭre kreskigos sian poeman ĝardenon por via plej granda plezuro kaj kompreneble por la mia! Legu kaj vi certe RElegu kun REplezuro. Kaj vi pliriĉigos vian mensan, etikan kaj estetikan vivon.

Robert MARTIN.

E S P E R A N T O   K A J   L A   B L I N D U L O J

-:-

Se oni konsideras, ke proksimume unu milono de la homaro estas blinda oni povas aserti, ke la proporcio de Esperantistoj estas relative granda inter la blinduloj. La kaùzo estas duobla: unue, la blinduloj pli ol la ceteraj homoj, bezonas kontakti kun samsortanoj el diversaj landoj, due la avantaĝoj de Esperanto kiel tutmonda vehikla lingvo estas ankoraù pli trafaj por ili.

Jam ĉe la fino de la pasinta jarcento kelkaj nevidantoj eklernis Esperanton; inter ili troviĝis la vera pioniro de ilia faka movado, la svedo HARALD THILANDER, kiu fiksis,kun Théophile CART, la Esperanto-brajlan alfabeton, kaj kiu instigis la francan profesoron fondi en 1904 la Universalan Gazeton por la blinduloj s. t. "Esperanta Ligilo".

Kvankam li estis ne nur blinda, sed ankaù preskaù tute surda, Harald THILANDER prenis sur sin la presadon de la gazeto en 1912, kaj fariĝis ĝia redaktoro la sekvintan jaron. Li konsiderinde plibonigis kaj disvolvigis la eldonaĵon, kies redaktadon li transdonis al mi nur kelkajn monatoj antaù sia morto, en 1958.

Sub la efika gvidado de la sveda pioniro, "Esperanta Ligilo" fariĝis grava monata gazeto, faka (pri blinduloj, pri Esperanto) kaj kultura.

Ofte la redaktoro-eldonanto pagis propramone parton de la kostoj.Tamen la gazeto aperas kun subvencioj de neesperantistaj blindul-organizaĵoj el diversaj landoj. Ĝi estas unu el la plej malnovaj ankoraù vivantaj Esperanto-gazetoj.

La ekzisto de "Esperanta-Ligilo" grave helpis la ideon grupigi la blindajn Esperantistojn de la mondo. Post la unua mondmilito estis fondita la "Universala Asocio de Blindaj Esperantistoj", kiu baldaù fariĝis "Universala Asocio de Blindulorganizaĵoj". La dua mondmilito malaperigis tiun organizaĵon, sed Harald THILANDER revivigis la gazeton, kaj en 1950 estis fondinta la nuna "LIGO INTERNACIA DE BLINDAJ ESPERANTISTOJ" (LIBE), kies oficiala organo estas kompreneble "Esperanta Ligilo". LIBE estas kunlaboranta asocio de UEA; ĝi ludas en la blindula mondo rolon analogan al tiu de nia Universala-Esperanto-Asocio en la vidula mondo: ĝi kunordigas ĉiujn klopodojn diskonigi,instrui kaj praktikigi Esperanton favore al kaj fare de la blinduloj sur internacia kampo. Krom ĝia oficiala organo, kiu havas legantojn en pli ol 40 landoj el la kvin mondpartoj, ĝi eldonas librojn, kaj funkciigas diversajn servojn por siaj membroj, i.a. la "pagservo", kiu faciligas multe la aĉetadon de libroj, aparatoj, gazetoj, k. s. en aliaj landoj. LIBE konsistas el individuaj membroj kaj el dek landaj Blindulesperantistaj Asocioj; ĝi havas oficialajn delegitojn en 25 landoj·de la kvin mondpartoj. Ĝi instigas la eldonon de lerno-libroj aù literaturaĵoj en diversaj blindulpresejoj, kaj la kreadon de Esperanto-fakoj ĉe la brajlaj bibliotekoj, kaj sonbendaj servoj por blinduloj.

Kompreneble, la organizado de Internaciaj Kongresoj de Blindaj Esperantistoj estis kaj restas unu el la ĉefaj zorgoj de la antaùaj kaj de la nuna organizaĵo. Tiuj kongresoj okazas aùtonome en la kadro de la Universalaj Esperanto-kongresoj. La 36a okazos en Madrido.

En 1965 kaj 1967 pro neebleco okazigi kongreson en Tokio aù Tel-Aviv, oni organizis internaciajn renkontiĝojn de blindaj esperantistoj. Dum tiuj kongresoj kaj renkontiĝoj LIBE havas sian jaran kunvenon; krome, la programoj enhavas referatojn pri blindulaferoj, kulturajn k. artajn aranĝojn, ŝakturnirojn, distrajn vesperojn, ekskursojn, k.s. se ne paroli pri la tre gravaj individuaj kontaktoj inter la partoprenan-

toj. Dum la lasta Renkontiĝo-Seminario en Rheinbreitbach (Germanujo) okazis ĉc "konversacia kurso", kiun partoprenis personoj el sep landoj. Tiuj manifestaĵoj estas ofte okazoj por kontaktoj inter la Blindaj Esperantistoj kaj la ne-esperantistaj blindulorganizaĵoj de la lando, en kiu ili havas lokon.

En nia lando, pli ol 50 blindaj geesperantistoj grupiĝas en la Franca Unuiĝo de Blindaj Esperantistoj (FUBE). Tiu asocio metas je la dispono de la franclingvaj blinduloj (ankaù en Belgujo, Svislando kaj Kanado) sian elementan perkorespondan esperanto-kurson (surbaze de la kurso en 22 lecionoj de H.FEREZ), k u n eventuala kompletigo de sonilustraĵoj per magnetofona bendo, kaj zorgas pri la distribuo de la vortaroj eldonitaj de "Asocio Valentin Haüy", kaj "American Braille Press". Krome, ĝi helpas siajn membrojn, kiuj deziras perfektiĝi per pruntedono de la libroj (ekz."Ludoviko en Nederlando" de Delaire kaj "Tra la Mondo"), kaj korekto de taskoj; ĝ i publikigas cirkulerojn kaj foje bultenon s.t. "Nia Voĉo", kaj kreis magnetofonan servon.

La aktivaj membroj de FUBE estas nepre blindaj kaj esperantistaj; tamen, ni akceptas vidantajn help-membrojn. Se vi konas blindulojn dezirantajn lerni kaj praktiki Esperanton, bonvolu informi ilin pri nia asocio, aù komuniki al ni iliajn adresojn. Ni volonte respondos al specialaj demandoj, se vi bonvolas aldoni al viaj leteroj afrankitan koverton, aù poŝtmarkon.

Nia adreso estas:

Franca Unuiĝo de
Blindaj Esperantistoj

20 avenue de Saint-Exupéry

69-VILLEURBANNE

R. G O N I N
============
Prezidanto de FUBE

AVIVA DE LA GRUPAJ !

PARIZA FEDERACIO - La grupo de LE
================ PERREUX akceptis organizi la venontan kongreson de la federacio en 1969.

THONON-les-BAINS - El longa artikolo
================ aperinta en la germana "Eberbacher Zeitung" la 19.4.68 ni eltiras la jenajn liniojn:

"Esperanto, internacia lingvo: ĝi povus ankaù utile servi inter urboj ĝemeligitaj. Multaj afiŝoj kovras la murojn Thononajn, en la lernejoj, en la junulara domo, en la magazenoj, ĉie ili varbas por ESPERANTO; ili sciigas, ke inter sep lingvoj proponitaj, nur unu montris sin taùga kaj malcedis: ESPERANTO", tiamaniere raportis antaù nelonge Sacerdoto FAL - CONNET, el nia ĝemelurbo Thonon -les Bains...

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

SUBTENA KAMPANJO 1967-1968
==========================

La jenaj premioj estis lotumitaj en Aix-en-Provence la 14an/4/1968:

n°9895 - kredito de 5 F. por aĉeti librojn
n°3942 - kredito de 10 F. ""
n°3980 - kredito de 15 F. ""
n°2649 - kredito de 20 F. ""
n°2497 - kredito de 25 F. ""
n°3920 - senpaga restado dum unu semajno en Grésillon

Tiuj premioj estas validaj ĝis antaù la 31-a de aùgusto 1968.

Oni sendu la biletojn kune kun la mendoj.

KRONIKO

LA HAROJ (3) (fino)

Moŝtinoj grekaj kaj romaj alprenis tute malsimplajn hararanĝojn kiujn starigis la sklavinoj.

Sed la modo, en antikavj tempoj estis nur de gemoŝtoj alprenita.

Ni vidas la Gallinoj kun longaj harplektaĵoj dum la druidinoj lasas liberaj sur la ŝultroj siajn harojn ornamitaj per verbeno.

La filinoj de CHARLEMAGNE (Karlo la Granda) imitis la luksajn hararanĝojn de Bizancianinoj, kaj portis multekostajn juvelojn ĉe la haroj.

Poste, la mezepokaj modoj montris strangajn hararanĝojn,kun diversformaj ĉapoj ĝis kiam ISABEAU de BAVIERE je la fino de la dekkvara jarcento enportis en Franclandon la faman "Henin",kiun oni portis kun kelkaj sinsekvaj ŝanĝoj proksimume dum du jarcentoj.

Post la Renesanco, la virino havas pli gravan lokon historie.Ne bezone estas priskribi la hararanĝon de DIANE DE POITIERS, amikino de la reĝo FRANCOIS I-a:ĉiuj ilin konas.

La amantino de KARLO IX-a, Marie TOUCHET, Marie STUART, Marguerite de VALOIS portis ĉapon kiun oni "hispana bireto".

Nur en 1635 oni parolis pri kombisto por virinoj.Ĝis tiam virinoj kombis la Moŝtinojn.Komence de la 15 jarcento, la eklezianoj persekutis la kombistinojn asertante ke tiu metio estas malmorala! Oni nomis ilin "virinornamistinoj" (atourneuses).

De la regno de Ludoviko XIII-a, ĝis la Revolucio, kaparanĝoj de virinoj estis tre malsimplaj, veraj monumentoj kaj certe la industrio de falshararoj fariĝis de tiam pli kaj pli grava.

Napoleona epoko remodigis la hararanĝojn, kiujn Sinjorinoj portis en Greklando kaj en Romo pli ol dudek jarcentoj antaŭe.

Poste, oni alprenis la komplikan formon "I830", kaj fine, je la epoko de la "Dua Imperia Regno" komencis la modo de harbandaĝoj, montrita de imperiestrino EUGENIO.

Estis ĝis nun multe da diversaj formoj. Estas tro da ili por ke oni povu ĉi tie priparoli pri ili. Pri la nuna modo, mi preferas paroli pri la fabrikado de "chichis",la falshararoj, ol paroli pri ilia malsimpla kaj malfacila kunmetado.

Do, kia estas la deveno de la haroj, kiujn ni portas? Oni devas konfesi ke pli ofte oni ĉi tiujn renkontas sur la kapo de virinoj, kvankam viroj plifacile senhariĝas pro la speco de siaj ĉapeloj, kiuj ĝenas la sangfluadon ĉe la kaphaŭtego. Tamen laŭ la tradicio porto de falshararoj por la viroj estas tre malnova.

Oni rakontas, ke la reĝo LUDOVIKO IXa perdinte siajn harojn dum krucmilito,farigis falshararon el meĉoj kiujn oferis la nobelulo j-korteganoj Sed la detaloj mankas pri la maniero

La veran unuan perukon portis la Duko de BOURGOGNE (Philippe le Bon - 1419-1467) kiun grava malsano senharigis. Por esti agrabla je la okuloj de sia fianĉino ISABELLE, tiu princo portis kufeton el nigra silko, kiu pli malbeligis lin. Tiam la korteganoj ĉagreniĝis, kaj serĉis rimedon por kaŝi tiun bedaŭrindan senharecon

Nekonate ĝis nun, kombisto e l LYON, Pierre LORCHANT, alportis specon de kufeto surkovrita per belega

hararo;estis la unua falshararo.Senutile estas aldoni,ke riĉeco de LORCHANT estis ja elfarata!

Jam mi diris, ke l'industrio pri haroj estas precipe franca. La haroj per kiuj oni faras falshararojn kaj perukojn devenas aù de Franclando mem, aù de malproksimaj landoj. Oni uzas ĉu vivantajn harojn - tiaj estas haroj detranĉitaj de la virina kapo (cheveux de coupe), ĉu harojn nevivantaj - tiaj estas haroj kolektitaj post kaj dum la kombado (démélures).

Tuj mi parolu pri la vivantaj haroj. Bretagne, Limousin, Vendée, Auvergne kaj Pyrénées (francaj regionoj) liveras multe da hararoj, nome regionoj kie la virinoj kovras sian kapon per ia kufo, aù ia ĉapo, unue ĉar ili ne suferas pro manko da haroj, due ĉar ju pli kaŝitaj estas la haroj, despli ili estas belaj.

Baldaù pro forlaso de l'kufoj kaj pro forigo de la monaĥinejoj, ne plu estas en Franclando hartranĉado. Oni ricevas ankaù harojn el Germanujo, Belgujo, Svisujo, sed malpli k a j malpli. Tial la hartranĉistoj, n u n devas vojaĝi al aziaj landoj. La regionoj, kie regas angla influo tute ne liveras harojn, ĉar fortranĉadon tie oni konsideras senhonoriga...

Plej ofte hartranĉistoj pagas la hararon per komercaĵoj: naztuko,broĉo, zonumo, banto sufiĉas por pagi al kamparanino sian hararon.

Tamen nun kiam la ĉapelo preskaù ĉie anstataùas la kufon, la vilaĝaninoj pli malfacile konsentas tiun interŝanĝon; almenaù ili postulas pli altan prezon, aù konsentas nur partan hartranĉadon.

Estas foiroj pri haroj en Auvergne, Bretagne. La prezo de ordinara hararo varias inter dek kaj cent frankoj; ĝia pezo, 230 ĝis 250 gramoj.Krom la profesiaj hartranĉistoj, estas ŝtelistoj, kiuj praktikas la tranĉadon sen la konsento de s i a klientino; tiuj tranĉas harligaĵojn de knabinoj en ia popolamaso; tiuj ebriigas publikbelulinoj ĝis la dormo kaj ili lasas ilin sen haroj...

Oni taksas je tricent mil kilogramoj la harojn prilaboritaj en Franclando;kaj oni opinias ke la regiono pariza prilaboras proksimume 20.000 kilogramojn da kombaĵoj.Tiu ĉi artiklo estas tre diversvalora: nedubeble estas ke, per ĝi, oni faras multe da falshararojn, ĉar la plej gravan procenton la kombistoj aĉetas ĉe ĉifonistoj, kiuj eltiras tiun artiklon el malpuraĵoj; antaù ol ilinuzi oni devas do purigi ilin, apartigi laù la koloro, laù la longeco, k a j tia laboro postulas grandan atenton, kaj longan tempon.

El Ĉinujo, oni ricevas multe da haroj prilaboritaj; ili valoras pro sia longeco, sed ili estas dikaj;oni devas multe ilin ĥemie prepari p o r maldikigo.

Multon mi ĵus diris, kaj ankoraù pli multon oni povus diri.Sed mi silentos, dirante al vi ke la haro estas tre fortika ŝnuro: haro bonsana povas pendigi pezaĵon cent okdek gram an!

(Tiu teksto estasel
(nekonata verkinto,
(kaj datiĝas de
(1938).

---

xoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxo

LIPTOVSKY MUKULAŜ - Tiu urbo festas ĉi-jare sian 700an jariĝon. La distrikta komisiono de vojaĝtrafiko kaj la Esperanta-rondeto ĉe la Muzeo de Janko Kral invitas vin viziti tiun belan regionon.

Petu informojn de "Komisia precestovny ruch pri ONV, Liptovsky Mikulaŝ (ĉeĥoslovakujo)", kiu sendos diversajn faldfoliojn en esperanto.

-o-o-o-o-

SITEC Imprimeur 188 Fg St-Denis - Le Directeur de la publication: André BOURDEAUX
Commission paritaire de presse n°21756